

Aan Provincie Gelderland
t.a.v. Ruth Dobbelsteen en Evelyn Simonse
[per email]

Datum: 15 augustus 2023
Kenmerk: 230103.MW
Onderwerp: Evaluatie nadere regels Groene Ontwikkelingszones
Behandeld door: Maarten Witberg

Geachte mw Dobbelsteen en mw Simonse,

We stellen het erg op prijs dat we betrokken zijn bij de evaluatie van de Nadere regels versterking Groene Ontwikkelingszone. Bij het prettige gesprek van 10 juli met mijn collega Maarten Witberg is afgesproken dat wij nog met een schriftelijke reactie zouden komen. De hoofdpunten zijn besproken en in deze aanvullende brief geven we wat meer verdieping en enkele specifieke adviezen.

We hebben ons gebaseerd op gemeentelijke bestemmingsplannen die de afgelopen periode in procedure zijn geweest en waarin GO-gebied een rol speelde. Het is niet onze bedoeling de in deze brief genoemde bestemmingsplannen via deze weg opnieuw ter discussie te stellen maar alleen om punten ter evaluatie van de Nadere Regels te illustreren.

1. Een juiste toepassing van de regels kan toch tot een onwenselijke uitkomst leiden.

Het voorbeeld dat we hiervoor aandragen betreft een kleine bestemmingsplanwijziging in de Gemeente Hattem, betreffende een perceel aan de Veenwal/Apeldoornseweg (NL.IMRO.0244.bpApeldoornseweg25-0002). Het betreft het omzetten van een perceel met een bedrijfsbestemming naar een woonbestemming, waarbij één bedrijfsgebouw wordt gesloopt en 6 woningen (3x twee-onder-een-kap) worden teruggebouwd. Het perceel is onderdeel van een ecologische verbindingzone. Er zijn versterkingsmaatregelen voorzien conform het rekenmodel. Het perceel wordt in onze ogen echter zodanig verkaveld dat het niet zal kunnen functioneren als ecologische verbinding. Door de ruime aanduiding voor woonbestemming in het bestemmingsplan is er daarnaast onvoldoende waarborg voor de instandhouding van de verbinding.

1.a. Naast toezicht op het goed toepassen van de rekenregels zal beoordeeld moeten worden dat het ruimtelijk ontwerp op zich passend is en de samenhang niet verloren laat gaan. Dit vraagt in onze ogen om een expertoordeel.

1.b. Toezien op goede planologische borging en borging van de uitvoering conform art. 2.53 b en c van de omgevingsverordening is nodig. Planonderdelen die als versterkingsmaatregel worden aangemerkt, of oppervlak dat meegerekend wordt in (bijvoorbeeld) een EVZ, dient een natuurbestemming te krijgen en uiteindelijk in het GNN te worden verankerd.

2. *Groene ontwikkelingszone is geen zoekgebied voor natuur maar als geheel beschermwaardig*

We hebben in maart van dit jaar kennis genomen van het bestemmingsplan Eekterveld IV te Epe (NL.IMRO.0232.VAA033EekterveldIV-OBP1). Dit plan behelst de uitbreiding van een bedrijventerrein. 3,5 hectare ligt binnen de begrenzing van Groene Ontwikkelingszone. Als eerste hebben we moeten constateren dat bij dit bestemmingsplan geen versterkingsplan was toegevoegd. Wij kunnen niet beoordelen of er met toepassing daarvan een ander plan was gekomen. Het plan behelst wel een uitruil: ter compensatie van het verlies aan areaal krijgt een ander, nabijgelegen perceel binnen GO een natuurbestemming.

Dat is positief maar wij denken dat dit een voorbeeld is van een ontwikkeling die niet binnen het GO-beleid en de GO-beleidsregels past. Immers

- De Groene Ontwikkelingszones worden als geheel waardevol en beschermwaardig gezien.
- Het gebied als geheel moet waar mogelijk versterkt worden.
- Een aanzienlijk deel (onze schatting is ongeveer 1/3) van Groene ontwikkelingszone heeft de kernkwaliteit Ecologische Verbinding. Deze zijn alleen functioneel als er voldoende oppervlak / breedte is.

Door zoals in dit geval een “hap” uit de GO-zone te nemen en een ander stuk GO een natuurbestemming te geven wordt GO gereduceerd tot zoekgebied voor natuur. Doorredenerend zou op deze wijze het GO-areaal met de helft gereduceerd kunnen worden (1 hectare functieverandering voor 1 hectare natuurbestemming). Dit kan volgens ons niet de bedoeling zijn.

2.a. We adviseren daarom het toepassingsbereik van de Rekenregels te beperken tot functiewijzigingen die bij het karakter van GO past. Dus voor landgoedontwikkeling, ontwikkeling op vrijkomende agrarische bouwvlakken, kleinschalige uitbreidingen van dorpen en de aanleg van (verblijfs)recreatieve voorzieningen en dergelijke waarbij versterkingsmaatregelen een integraal en planologisch te borgen onderdeel van de ontwikkeling uitmaken. Voor andere ontwikkelingen zoals de uitbreiding van een bedrijventerrein zoals hier besproken, is een ADC-toets analoog aan artikel 2.40 van de omgevingsverordening in onze ogen noodzakelijk en is (minimaal) 1 op 1 compensatie noodzakelijk in areaal.

2.b. We hebben enige zorg dat we plannen tegenkwamen waar nog geen versterkingsplan aan is toegevoegd terwijl dit conform de regels wel zou moeten¹. We adviseren om hier voldoende aandacht aan te geven.

¹ We noemen ook bestemmingsplan VAB Woordsestraat 1-3 Wijchen, NL.IMRO.0296.BGBwoordsestr1en3-DFBP. In de zienswijzennota gaat de gemeente in op onze vraag naar het ontbreken van het versterkingsplan. Vanuit de provincie is geen aanwijzing gekomen, waaruit de gemeente heeft opgemaakt dat er verder geen gevolgen waren. De zienswijzennota is hier te vinden: <https://wijchen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/11db0680-4c05-4bf7-8b33-7a897242d381?documentId=279202e6-7b0b-4a40-b7af-37f6fc345ecb&agendaltemId=4f6ef298-2551-49ab-a651-b6504556fec5>

3. Ecologische verbindingzones meer accent geven in nadere regels.

Op basis van ruimtelijke gegevens die beschikbaar zijn via Open Data Gelderland schatten wij in dat in onze provincie zo'n 32.900 ha gebied aangewezen is als ecologische verbinding (EVZ). 8.800 ha daarvan bevindt zich in GNN en 24.100 ha in GO. Daarmee is dus ongeveer een kwart tot een derde van de ecologische verbindingen als zodanig ingericht (zie tabel in [bijlage](#)). Wij vragen ons af in hoeverre de soms versnipperde inrichting bijdraagt aan het functioneren van de verbindingen. (zie kaartje in bijlage).

Voor robuust systeemherstel hebben goed functionerende ecologische verbindingen een cruciale rol. Wat ons betreft zouden provinciale beleidsregels daarom meer accent moeten leggen op het bevorderen van ecologische verbindingen.

In de nadere regels zien we nu een toeslag bij het bepalen van de impact als het gaat om gebied dat de kernkwaliteit ecologische verbinding heeft; en een opslag/beloning als versterkingsmaatregelen worden toegepast die het functioneren als EVZ ondersteunen. Hiermee strepen verlies en versterking rekenkundig weliswaar tegen elkaar weg maar wij denken niet dat dit voldoende is.

- 3.a. Wij stellen voor dat de toeslag op de impactfactor voor verlies aan areaal EVZ hoger wordt gesteld;
- 3.b. We stellen voor dat versterkingsmaatregelen in gebied met de kernkwaliteit EVZ altijd gericht moeten zijn op het functioneel maken daarvan; met andere woorden dat een versterkingsmaatregel die dat niet doet, geen of minder punten oplevert.
- 3.c. De noodzakelijke maatvoering voor EVZ moet kaderstellend zijn. Als de maatvoering niet meer haalbaar is door het initiatief, moet een ADC-toets worden uitgevoerd, analoog aan advies 2.a.

4. Ruimte voor expertoordelen

Al met al blijven we positief ten opzichte van de nadere regels en de rekensystematiek. Deze is navolgbaar en staat mede daardoor open voor verbetering. Toch kwamen we in het beperkte aantal gevallen dat we hebben beoordeeld kwesties tegen die moeilijk door toepassing van de rekenregels afgedekt worden. Zowel ecologische functionaliteit als landschapswaarden zijn van een veelheid van factoren afhankelijk.

- 4.a. Daarom pleiten we ervoor ruimte te blijven geven aan het expertoordeel.
- 4.b. We verzoeken ook om over enkele jaren de nadere regels opnieuw te evalueren, mede omdat er dan meer casuïstiek is.

Met vriendelijke groet,

Petra Souwerbren,
Directeur

Bijlage arealen GNN, GO en EVZ in Gelderland

Op basis van gegevens ontleend aan Open Data Gelderland (www.opendata.gelderland.nl) hebben we gekeken naar de opbouw en ontwikkeling van Groene Ontwikkelingszones en Ecologische verbindingen daarbinnen. Het percentage “realisatie” duidt op het areaal dat daadwerkelijk is ingericht als EVZ. Dit zegt op zich niet of een ecologische verbinding ook functioneel is. We maken uit het kaartbeeld wel op dat in een deel van de als EVZ aangewezen GO er sprake is van een versnipperd beeld, en in andere delen meer samenhang is. Zie kaartje met voorbeelduitsnede.

regio	GNN (ha)	EVZ in GNN (ha)	GO (ha)	EVZ in GO (ha)	totaal EVZ (ha)	realisatie EVZ %
Achterhoek	13.332	3.124	16.766	9.655	12.779	24
Arnhem Nijmegen City	27.542	1.180	19.374	4.306	5.486	22
FoodValley	25.182	240	7.001	1.850	2.090	11
Noord-Veluwe	30.008	1.767	7.472	2.342	4.109	43
Rivierenland	7.976	1.107	8.722	1.528	2.635	42
Stedendriehoek	36.603	1.451	14.755	4.441	5.892	25
totaal oppervlak (ha)	140.643	8.869	74.090	24.122	32.991	27%

